

МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ І НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ МОЛОДІ

Обґрунтовано припущення щодо зумовленості громадянської та національної самоідентифікації метафорами, які обирає молодь, характеризуючи різні аспекти взаємодії з державою, владою, спільнотою тощо. Показано, що типові метафоричні практики не просто відображають існуючі комунікативні процеси, а й активно спрямовують їх розвиток, відіграють важливу роль не лише у конструюванні картини світу особистості, а й у позиціюванні стосовно окремих її систем, зокрема таких, як «людина-держава», «людина-спільнота», «людина-нація».

Представлено результати емпіричного дослідження метафоричних моделей громадянської та національної самоідентифікації молоді. За результатами факторного аналізу встановлено, що самоідентифікування студентської молоді вибудовується з метафори, базовим смислом якої є уявлення про цінність держави. Більше половини респондентів вибудовують ідентичність з моделі обміну («держава цінна для людей тоді, коли захищає їхні інтереси»), кожен п'ятий – з моделі беззаперечної цінності держави, третя за чисельністю група респондентів прагне ідентифікуватись заради впевненості і стабільності, і найменшою виявилась частка тих, хто вважає, що держава не може бути цінною. Показано, що самоідентифікування респондентів, які послуговуються різними метафоричними моделями відповідає логіці засадничої метафори, що підтверджується результатами аналізу метафоричних смислів наступних факторів. Встановлено, що переважна більшість метафоричних моделей громадянської та національної самоідентифікації молоді відповідає дискурсивному рівню, тобто метафоричні смисли обмежуються констатацією і не зумовлюють жодної активності. Концептуальні метафори вищого рівня (онтологічні), які структурують внутрішній світ і поведінку особистості, представлені в моделі епізодично і переважно зумовлюють національне самоідентифікування. Загалом рівень концептуалізації метафоричних практик національної самоідентифікації молоді вищий, ніж рівень практик громадянської самоідентифікації.

Ключові слова: метафори, моделі, комунікативні практики, громадянська та національна самоідентифікація

I.V. Zhadan Metaphorical models of youth civic and national self-identification

The article substantiates the assumption that civic and national self-identification is stipulated by the metaphors chosen by the youth when characterizing different aspects of interaction with the state, the authorities, the

society, etc. Typical metaphorical practices not only reflect the existing communication processes, but also actively influence their development. They play an important role not only in the construction of the world outlook of an individual, but also in the positioning regarding its separate systems, particularly the individual-state, the individual-society and the individual-nation systems.

The author presents the findings of the empirical investigation of the metaphorical models of youth civic and national self-identification. The results of the factor analysis prove that student self-identification is drawn from the metaphor, whose basic meaning is the value of the state. More than half of the respondents construct their identity following the exchange model (“the state is valuable for its citizens when it protects their interests”). Every fifth respondent’s identity is based on the model of the unconditional value of the state. The third biggest group of the respondents strives for identification for the sake of confidence and stability. The smallest group turned out to be the respondents who reject the value of the state. Self-identification of the respondents following different metaphorical models corresponds to the logic of the key metaphor. This is proved by the results of the analysis of metaphorical meanings of the following factors. The overwhelming majority of the metaphorical models of youth civic and national self-identification corresponds to the discursive level, i. e. metaphorical meanings are limited to connotation and do not stipulate any activity. Conception metaphors of the upper level (ontological ones), which structure the inner world and behavior of an individual, are sporadically represented in the model. They predominantly stipulate national self-identification. In general, the level of conceptualization of the metaphorical practices of youth national self-identification is higher than the level of civic self-identification practices.

Key words: metaphors, models, communication practices, civic and national self-identification.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. У пропонованому дослідженні семіотичний компонент комунікативний практик вивчався через призму метафоричних смислів комунікації, які, на нашу думку, опосередковують, репрезентують і конституують громадянську і національну самоідентифікацію. Згідно нашого припущення виявлення особливостей впливу метафоричних практик на самоідентифікування студентської молоді дасть змогу визначити напрями трансформування метафоричних моделей комунікації і активізувати процеси громадянської та національної самоідентифікації молоді.

Ідея семіотичного аналізу комунікативних процесів не нова, ще Ф. де Соссюр вважав семіотику наукою психологічною і відносив до сфери її

інтересів, з-поміж інших, інформаційні і соціальні процеси та особливості функціонування і розвитку культури.

Розрізняють «концептуальну метафору» і «метафоричну модель», як сукупність метафор певного метафоричного поля, що відображають загальну семантику картини світу комуніканта. Метафоричні моделі різної складності є свого роду схемами (у нашому випадку – практиками) сприйняття, осмислення і поведінки людини [2].

Метафори здатні репрезентувати новий досвід, для якого ще бракує відповідного оформлення в понятійних концептах і формувати теоретичні абстракції для опису об'єктів, які емпірично недоступні. Тобто процес метафоризації приводить до отримання нового знання про світ, яке, на думку П.Рікера, здатне змінити наше бачення світу, спосіб сприйняття речей [12], відтак метафори виконують функцію когнітивних моделей аспектів реальності, які репрезентуються [9].

Метафора задає цілісне бачення предметної області, відображає взаємодію різних рівнів знання, організовує аргументативний дискурс, поєднуючи чуттєве і раціональне [11], а отже застосування метафор у процесі комунікації спрощує розуміння, сприяє розширенню, поглибленню смислу [6]. Метафори структурують не лише мислення, а й дії та схеми самопроекування особистості [15], опосередковують той рівень суб'єктності, на якому особа визначається стосовно власної свободи, відповідальності, сенсу життя тощо [4].

Як засіб пізнання, метафора відіграє важливу роль не лише у конструюванні картини світу особистості, а й у позиціюванні стосовно окремих її систем, зокрема й таких, як «людина-держава», «людина – спільнота», «людина-нація». Метафоричні практики комунікації не просто відображають існуючі комунікативні процеси, а й активно спрямовують їх розвиток, оскільки самі стають невід'ємною і почасти імпліцитною частиною

культури. А отже метафоризацію можна вважати механізмом когнітивно-дискурсивного моделювання дійсності.

Окрім концептуалізації досвіду («концептуальна система людини структурована і визначена за допомогою метафор» [7, с. 27]) до функцій метафори відносять також структурування дійсності, ідентифікацію, класифікацію. Апелюючи до уяви та інтуїції, вона має ще й потужний потенціал переконання і формування ставлень, відтак виконує експресивну, аргументативну, сугестивну та персуазивну функції [5; 7; 13].

Е.Лассан вирізняє три рівні існування політичних метафор: 1) рівень структурування практичної діяльності (метафора артикулюється в комунікативних практиках і регулює діяльність), 2) дискурсивний рівень концептуальної метафори (метафора використовується для акцентування подібності, але не тотожності, відтак не зумовлює відповідних практичних дій), 3) власне мовний рівень існування концептуальної метафори (метафоричні позначення реальності є певними «кліше», що втратили емоційний потенціал) [8].

Дж. Лакофф і М. Джонсон виокремлюють: 1) *структурні метафори* – коли один концепт метафорично структурований в термінах іншого, 2) *орієнтаційні метафори*, які організують одну систему концептів відносно іншої та 3) *онтологічні метафори*, які репрезентують способи трактування подій, дій, емоцій, ідей тощо як предметів і речей, створюють лексику внутрішнього світу особистості і її емоцій [7].

У своєму дослідженні ми виходили з припущення, що аналіз метафоричних виразів, які співвіднесені з метафоричними концептами, дасть змогу скласти уявлення про особливості національних та громадянських настановлень, цінностей і цілей молоді. На користь такого припущення свідчать результати численних емпіричних досліджень впливу частотних та семантичних параметрів метафор на політичні позиції комунікантів [1; 3; 14].

Дослідження метафоричних компонентів комунікативних практик передбачало *кількісний* (частота залучення метафор респондентами з різною громадянською та національною само ідентифікаціями), *якісний* (зміст метафор, на яких вибудовуються ті чи ті типи громадянської та національної ідентифікації) та *системно-ієрархічний* аналіз метафоричних конструктів як чинника громадянської та національної само ідентифікації.

Мета дослідження: виявити типові метафоричні моделі, які репрезентують комунікативний простір та зумовлюють громадянську і національну самоідентифікацію молоді.

Інструментарій, процедура та результати дослідження.

Емпіричне дослідження проводилося з використанням авторського опитувальника, розробленого на основі раніше визначених показників громадянської і національної ідентифікації та їх проявів на різних рівнях самоідентифікування. При конструюванні опитувальника ми виходили з того, що кожен із показників може бути репрезентований метафоричними практиками, які відповідають різним рівням самоідентифікації і утворюють континуум, на одному полюсі якого метафори-кліше, а на протилежному – метафори-регулятори практичної діяльності.

До показників громадянської самоідентифікації були віднесені: суб'єктність життєвої позиції, прийняття громадянської відповідальності, потреба у свободі, залучення до громадянської взаємодії, часова орієнтація, дистанційованість влади, інтегрованість у проблеми спільноти, сенс громадянства, форми прояву громадянськості; до показників національної – переживання приналежності до нації, бачення перспектив розвитку держави, уявлення про цінність держави для людей, національний міф, уявлення про політичну націю, самопроекція в майбутнє, цінності і проблеми держави, геополітичне спрямування, ставлення до історії). У кожному з 18 запитань респонденти мали обрати з чотирьох альтернатив той метафоричний вислів, який найбільшою мірою відповідає їхньому світобаченню і визначає їхню

поведінку. З метою обмеження спектру інтерпретацій пропонованих метафор у кожній з альтернатив поруч з метафоричним конструктом (у дужках) пропонувався варіант її конкретизації (наприклад, з-поміж метафоричних оцінок свого життя пропонувався варіант «пливу за течією» (живу, як виходить)).

У дослідженні взяли участь 216 студентів вищих навчальних закладів з чотирьох регіонів країни – центрального (м. Дніпро), східного (м. Харків), західного (м. Львів) та південного (м. Херсон).

Обробка отриманих результатів здійснювалась за допомогою відомих статистичних методів, у тому числі кореляційного та факторного аналізу.

У табл.1 представлено факторну модель метафоричних практик, що зумовлюють національну та громадянську само ідентифікацію студентської молоді (сумарна дисперсія – 51,6%).

Як видно з таблиці, переважна більшість метафоричних практик громадянської та національної самоідентифікації молоді відповідає дискурсивному рівню, тобто комунікативні практики обмежуються констатацією і не передбачають відповідних практичних дій.

Таблиця 1

Факторна модель метафоричних практик студентської молоді

<i>Фактори*</i>	<i>Показники</i>	<i>Метафоричні смисли</i>	<i>Рівень метафори**</i>	<i>Вид метафори***</i>
F1 (16,8%)	Уявлення про цінність держави	Цінна лише тоді, коли захищає інтереси	2	Op
F2 (8,2%)	Дистанціювання влади	Влада справедлива і дбає про людей	2	Op
	Потреба у свободі	Я вільний і моя свобода понад усе	2	Op
	Проблеми держави	Боротьба за незалежність триває	2	Op
	Самопроекція в майбутнє	Не бачу можливості себе реалізувати в цій країні	2	Op
F3 (7,2%)	Геополітичне спрямування Національний міф	Національна незалежність і безпека держави	1	Он
		Спочатку – сильна економіка, а потім – місце у світі	2	Он
F4 (6,8%)	Інтегрованість до політичної нації	Знати історію – щоб не повторювати помилок, а традиції у кожного покоління свої	1	Op
	Практики громадянської взаємодії	Залежать від ситуації і проблеми	2	Op
	Прийняття громадянської відповідальності	Люди обирають владу і поділяють відповідальність за країну	2	Op
F5 (6,5%)	Часова орієнтація життя	Живу надіями на краще життя	2	Op
	Громадянська активності	Долучаюсь до вирішення проблем, бо відповідаю за себе і інших	1	Op
	Життєва позиція	Приймаю життя і змінюю його	1	Он
	Ставлення до проблем держави	Немає однозначних смислів і відповідей, треба вирішувати проблеми і йти далі	1	Он
F6 (6,1%)	Переживання приналежності до нації	Іноді пишаюсь своїм народом, іноді соромно за українців	2	Op
	Форми прояву громадянськості	Дотримуватись традицій і звичаїв	2	С
	Сенс (цілі) громадянства	Підвищення якості життя	2	Op

Умовні позначення: * – номер фактору та його внесок у сумарну дисперсію;

** – рівні метафор: 1 – структурування діяльності, 2 – дискурсивний, 3 – мовний;

*** – види метафор: С – структурна, Op – орієнтаційна, Он – онтологічна.

Концептуальні метафори вищого рівня (онтологічні), з яких «вибудовуються» сприймання та інтерпретації, що структурують внутрішній світ і поведінку особистості, представлені в моделі епізодично і переважно зумовлюють національне самоідентифікування (геополітика, державний міф, ставлення до проблем держави). У той же час метафоричне поле уявлень про спільноту, яка утворює українську політичну націю взагалі не увійшло до факторної моделі, що, може свідчити як про фрагментарність так і про суперечливість та дражливість смислів комунікативних практик, що зумовлюють самоідентифікацію молоді з політичною нацією.

Перші три фактори утворені переважно показниками метафоричних практик національної самоідентифікації, показники практик громадянської самоідентифікації переважають у четвертому і п'ятому факторах. До того ж внесок у сумарну дисперсію показників, що репрезентують практики національної самоідентифікації, істотно вищий, що дає підстави для висновку про те, що громадянська самоідентифікація є похідною, вторинною по відношенню до національної.

Громадянське та національне самоідентифікування студентської молоді структурується уявленнями про цінність держави для людини – перший фактор утворив саме цей показник національної самоідентифікації. Більше половини респондентів (55,6%) вибудовують взаємодію з державою з метафори обміну: будуть цінувати і готові ідентифікуватись лише з державою, яка буде захищати їхні інтереси. Водночас кожен п'ятий з респондентів практикує метафору держави як беззаперечної цінності, за яку варто боротись.

Розгортання метафоричної моделі світу респондентів у наступних факторах відповідає логіці засадничої метафори: більшість з тих, чия ідентифікація вибудовується з метафори обміну, дистанціюються від влади і очікують, що вона буде справедливою і дбатиме про людей, не обмежуючи їх ні в чому («моя свобода понад усе»). Перспективи нації молодь пов'язує з

боротьбою за незалежність, водночас тут і зараз не бачать можливості для майбутньої самореалізації у власній країні. Респонденти визнають важливість національної незалежності та безпеки, при цьому пов'язують геополітичні перспективи держави з її економічною незалежністю; усвідомлюють важливість знання своєї історії і традицій для запобігання повторення помилок; усвідомлюють зумовленість розвитку країни політичним вибором громадян. При цьому студентство живе надією на краще майбутнє, вибірково долучається до громадянських ініціатив, декларуючи готовність приймати життя таким, яке воно є, і змінювати себе й світ навколо себе. Молодь відмовляється заглиблюватись у національно-політичні проблеми держави, водночас сенс громадянськості вбачає у створенні громадянського суспільства, яке змінить життя на краще.

Респонденти, які вибудовують ідентичність з метафори беззаперечної цінності держави, частіше оперують смислами, властивими вищим рівням суб'єктності. Це стосується, насамперед, вибору форм громадянської активності; усвідомленням того, що Україна ще не є незалежною державою, яка здатна захищати свої національні інтереси і водночас переконаністю у тому, що українці мають потенціал для творення сучасної політичної нації і захисту своєї державності; самопроекцією у майбутнє своєї держави, готовністю будувати її відповідно до власних уявлень про те, якою вона має бути; переконаності у тому, що у сучасному світі не варто очікувати однозначних смислів і відповідей на питання, потрібно шукати способи вирішення нагальних проблем і йти далі.

Відтак рівень самоідентифікування респондентів, які виходять з метафори обміну, на порядок нижчий за рівень громадянської і національної самоідентифікації тих, для кого держава є беззаперечною цінністю.

Третя група респондентів взагалі не розуміє навіщо держава потрібна людям і чим вона може бути цінною (таких у нашому дослідженні виявилось майже 6%). Не орієнтовані на державу респонденти значно рідше приймають

ідентифікації, що зумовлюється, насамперед, більшою визначеністю смислів національного у ідентифікаційному дискурсі;

- відсутність у факторній моделі метафоричних конструктів, що репрезентують уявлення про українську політичну націю, вказує на ототожнення молоддю національно-політичної і національно-етнічної самоідентифікації;

- відмінності у виявлених метафоричних моделях самоідентифікації стосуються, переважно, метафоричного простору громадянської самоідентифікації молоді;

- з певною часткою умовності можна виокремити чотири типи метафоричних моделей громадянської та національної самоідентифікації студентської молоді. Перший тип вибудовується з *метафори обміну* (само ідентифікація з державою, яка захищає інтереси); другий – з *метафори беззаперечної цінності держави*; третій тип – виходить із *метафори приналежності як запоруки впевненості і стабільності*; четвертий – з *метафори знецінення держави*. Виділені типи співвідносяться з визначеними у теоретичній моделі рівнями громадянської та національної само ідентифікації.

Наступним кроком у нашому дослідженні буде визначення ресурсів та засобів трансформування комунікативних практик з метою впливу на розвиток громадянської та національної само ідентифікації молоді. Можливості трансформування метафоричних практик зумовлені тим, що метафори радше символізують, а ніж адекватно відображають реальність, це переважно гіпотетичні конструкти, які можуть бути підтверджені або заперечені [10]. Відтак, залучаючи у процесі комунікації відповідну аргументацію, у тому числі і метафоричну, соціальні актори можуть змінювати смисли ідентифікації, спрямовуючи процеси громадянського та національного самоідентифікування.

Література

1. *Анисимова А.А.* Роль метафоры в структуре политического дискурса / А.А. Анисимова // III Международные Бодуэновские чтения: И.А. Бодуэн де Куртенэ и современные проблемы теоретического и прикладного языкознания (Казань, 23–25 мая 2006 г.): труды и материалы : в 2 т. / Казан. гос. ун-т ; под общ. ред. К.Р. Галиуллина, Г.А. Николаева. — Казань : Изд-во Казан. ун-та, 2006. Т. 1. – С. 42–44.
2. *Баранов А.Н.* Метафорические модели как дискурсивные практики // Известия АН. Серия литературы и языка.–2004. Т.63.№1.С.33-43.
3. *Белт Т.* Газетные метафоры и политическое убеждение: экспериментальное исследование / Т. Белт // Политическая лингвистика. 2007. Вып. 3 (23). – С. 10–19.
4. *Волкова Д.Э., Орлов А.Б., Орлова Н.А.* Знак, метафора, символ – методология субъектности / Д.Э.Волкова, Орлов, Н.А.Орлова // Психология. Журнал Высшей школы экономики, 2010. Т.7. №3. С.89-119.
5. *Гуцол С. Ю* Метафора як спосіб символічного вираження внутрішнього досвіду особистості/ С.Ю. Гуцол//Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Філософія. Психологія. Педагогіка.– Київ, 2007.– №3(21) ч.2. С.109-116.
6. *Зинченко В.П.* Живые метафоры смысла // Методология психологии: проблемы и перспективы / Василюк Ф., Зинченко В. П., Мещеряков Б. Г. и др. М.; СПб.: Центр гуманитарных инициатив, 2012. – с.29-50.
7. *Лакофф Дж., Джонсон М.* Метафоры, которыми мы живем. / Дж. Лакофф, М. Джонсон. – М. : Едиториал УРСС, 2004.– 256с.
8. *Лассан Э.* О формах существования концептуальных метафор как индикаторах силы и бессилия общества /Э.Лассан//Политическая лингвистика. – Екатеринбург, 2010.– №1(31).–С.24-33.
9. *Маккормак, Э.* Когнитивная теория метафоры [Текст] / Э. Маккормак // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 358–386.
10. *Никитина М.А.* О когнитивном потенциале метафоры в научном тексте/ М.А.Никитина// Вестник ИГЛУ 3(11), 2010.– С.157-161.
11. *Решетникова О.В.* Метафора в постнеклассическом познании. – М., 2010/ URL: <http://www.dissercat.com/content/metafora-v-postneklassicheskom-poznani>
12. *Рикер П.* Метафорический процесс как познание, воображение и ощущение // Теория метафоры. М.: Прогресс, 1990.– С.416-434.
13. *Ричардс А.А.* Философия риторики // Теория метафоры: Сб. науч. работ. – М.: Прогресс, 1990. –С. 44-67.
14. *Саиф Абдулла* Политическая метафора: когнитивный и прагматический аспекты/ Абдулла Саиф // Филологические науки. Вопросы теории и практики.– Тамбов: Грамота, 2014. №10(40): в 3-х ч., ч.3. – С.164-169.
15. Самопроекування особистості у дискурсивному просторі: монографія/ Н.В.Чепелева, М.Л.Смульсон, О.В.Зазимко, С.Ю. Гуцол [та ін.]; за ред.. Н.В.Чепелевої.– К.: Педагогічна думка, 2016. 232с.

Reference

1. Anisimova A.A. (2006) Rol metaforyi v strukture politicheskogo diskursa [A role of metaphor is in the structure of political discourse] III Mezhdunarodnye Boduenovskie chteniya [III the International Boduen’s reading]. Kazan, pp. 42–44. (In Russian).
2. Baranov A.N. (2004) Metaforicheskie modeli kak diskursivnyie praktiki [Metaphorical models as discursive practices] Izvestiya AN. Seriya literaturyi i yazyika. [News AN. Series of literature and language], 63(1), 33-43 (rus.)
3. Belt T. (2007) Gazetnyie metaforyi i politicheskoe ubezhdenie: eksperimentalnoe issledovanie [Newspaper metaphors and political persuasion : experimental researc] Politicheskaya lingvistika [Political linguistics], 3 (23),10-13 (rus.)

4. Volkova D.E., Orlov A.B., Orlova N.A. (2010) Znak, metafora, simvol – metodologiya sub'ektnosti [A sign, metaphor, symbol, is methodology of subject] Psihologiya. Zhurnal Vysshey shkoly ekonomiki [Psychology. Magazine of Higher school of economy], 7(3), 89-119 (rus.)
5. Hutsol S. Yu. (2007) Metafora yak sposib symvolichnoho vyrazhennia vnutrishnoho dosvidu osobystosti [Metaphor as method of symbolic expression of internal experience of personality] Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichnyi instytut". Filosofiia. Psykholohiia. Pedahohika [An announcer of the National technical university of Ukraine is the "Kyiv polytechnic institute". Philosophy. Psychology. Pedagogics], 21(3), p.2, 109-116 (ukr.)
6. Zinchenko V.P. (2012) Zhivyye metaforyi smyisla [Living metaphors of sense] In Vasilyuk F., Zinchenko V. P., Mescheryakov B. G. i dr. Metodologiya psihologii: problemy i perspektivy [Methodology of psychology : problems and prospects] (29-50), M.; SPb.: Tsentr gumanitarnyih initsiativ (rus.)
7. Lakoff Dzh., Dzhonson M. Metaforyi, kotoryimi myi zhivem [Metafors We live by], M. : Editorial URSS, 256p. (rus.)
8. Lissan E. (2010) O formah suschestvovaniya kontseptualnih metafor kak indikatorah silyi i bessilya obschestva [About the forms of existence of conceptual metaphors as indicators of force and weakness of society] Politicheskaya lingvistika [Political linguistics], Ekaterinburg, 1(31), 24-33. (rus.)
9. Makkormak, E. (1990) Kognitivnaya teoriya metaforyi [Cognitive theory of metaphor] Teoriya metaforyi [Theory of metaphor], M. : Progress, 358–386 (rus.)
10. Nikitina M.A. (2010) O kognitivnom potentsiale metaforyi v nauchnom tekste [About cognitive potential of metaphor in scientific text] Vestnik IGLU [Announcer IGLU], 3(11), 157-161(rus.)
11. Reshetnikova O.V. (2010) Metafora v postneklassicheskom poznanii [A metaphor is in after nonclassical cognition] <http://www.dissercat.com/content/metafora-v-postneklassicheskom-poznanii>.
12. Riker P. (1990) Metaforicheskiy protsess kak poznanie, voobrazhenie i oschuschenie [Metaphorical process as cognition, imagination and feeling] Teoriya metaforyi [Theory of metaphor], M. : Progress, 416-434 (rus.)
13. Richards A.A. (1990) Filosofiya ritoriki [Philosophy of rhetoric] Teoriya metaforyi [Theory of metaphor], M. : Progress, 44-67 (rus.)
14. Saif Abdulla (2014) Politicheskaya metafora: kognitivnyiy i pragmaticheskiy aspekty [Political metaphor: cognitive and pragmatic aspects] Filologicheskie nauki. Voprosyi teorii i praktiki [Philological sciences. Questions of theory and practice], Tambov: Gramota, 10(40), ch.3, 64-169 (rus.)
15. Chepeleva N.V., Smulson M.L., Zazimko O.V., Gutsol S.Yu. (2016) Samoproektuvannya osobistosti u diskursivnomu prostori [Planning of itself of personality is in discursive space], K.: Pedagogichna dumka, 232p.

Матеріал надісланий до редакції «б» квітня 2018р.

Я, Жадан Ірина Василівна, автор наукової статті «Метафоричні моделі громадянської і національної само ідентифікації молоді», засвідчую, що вона чесно презентує самостійно проведене дослідження і не містить плагіату.

Я гарантую, що мною одержано всі необхідні дозволи на використання у статті матеріалів, що охороняються авторським правом.

Я гарантую, що стаття ніде раніше не публікувалася і не подана до інших видань. Я надаю право видавцю редагувати, адаптувати і модифікувати, перекладати на будь-яку мову, видавати, а також поширювати статтю необмеженим накладом у будь-якому вигляді та форматі на будь-яких носіях інформації і будь-якими способами».

(І.В.Жадан)